

INGEN DOM AT FRYGTE

Prædiken af pastor Göran Appelgren

(Læsninger : Matt. 9:2-8; Matt 25:1-13; NJHL 163,165)

"Hold jer vågne! I ved ikke når dagen og timen er kommet."

(Matt 25:13)

Dommens dag! Er vi bange for den? Når vi dør, vågner vi op i den anden verden. Vi ved fra tydelige beskrivelser i Skrifterne, at vi vågner op i det, som kaldes "åndernes verden". Det ligger mellem himlen og helvede. Himlen ligger ovenfor, helvede under. Der vil vi stadigvæk være os selv. Vi har en krop, selvom den er åndelig. Vi ser, vi hører, vi husker, hvad vi har lavet i vores liv på jorden. Alt er med. Hver detalje er indregistreret, som på en filmstrimmel eller et lydbånd.

Så kommer den - dommen! ubestikkelige dommere kalder os ind til langtrukken udspørgning. Hvis vi er heldige, stiger vi op til himlen. Er vi uheldige kastes vi ned i helvede. Er det sådan det går til? Er det sådan vi forestiller os vores opvågning i den åndelige verden? Er vi bange for det, som skal komme, eller føler vi os trygge?

I lignelsen om de ti jomfruer taler Herren til os om, hvad der sker når mennesket dør. Fem jomfruer blev lukket ind i himlen, fem måtte stå uden for. Hvis man slavisk læser lignelsen kan man måske tro, at fem af dem helt enkelt var heldige og fem af dem uheldige.

Men sådan kan det ikke være. Herren er ingen lunefuld Gud som gør, hvad der tilfældigt passer ham. Tværtimod styrer han alt i overensstemmelse med meget bestemte og detaljerede guddommelige love. De love omfatter den mindste detalje i et menneskes liv. " På jer er selv, hvert et hovedhår talt". (Matt 10:30) Intet kan gå forkert. Herren har fuld kontrol over alt, hvad der sker.

Skal vi være bange for den almægtige Gud? Nej, Herren er ingen fordømmende Gud. Vi behøver ikke at være bange. Han er kærlighedens Gud. I Skrifterne siges det at "Herren tilgiver bestandig menneskenes synder, for Han er selve kærligheden". (NJHL 165) Hvor fint! Så behøver vi ikke være bange for dommen ... ja, dommeren må jo være Herren selv, eftersom han er den der har fuld kontrol over alt, hvad der sker, og en barmhjertig dommer frikender vel alle ...?

Så enkelt er det ikke. Herren ville vælge at frikende alle men, hvordan ville det så gå med det gode? Vi ved, at det onde er det godes modsætning, og at det onde ikke vil andet end at nedrive og ødelægge det gode. Det gode derimod vil gøre godt mod alt og alle. Hvis derfor det onde og det gode levede side om side, ville det gode forgå. Det ville blive totalt ødelagt af det onde. For at beskytte det gode, må Herren derfor skille de gode og de onde ad. Det er det, som dommen handler om.

Himlen er skilt fra helvede. De onde kan ikke gøre de gode fortræd. Når mennesket vågner op i den anden verden, vil der derfor følge en dom. Mennesket må gå til den ene eller den anden side, opad eller nedad.

Herren har aldrig villet, at det onde skulle eksistere. Han er det gode, og han virker altid for det gode. Det onde kommer fra mennesket selv. Det er menneskets påfund. Herren forsøger derfor med alle midler at redde mennesket fra dets egen dårskab. Han forsøger at lede det ind på det godes vej, bort fra det onde. Det er derfor, at han har givet os sit Ord. Ordet leder os på rette vej. " Dit Ord er en lygte for min fod, et lys på min vej." (Ps 119:105)

I Ordet underviser Herren os på forskellig måde, for at vi skal kunne se, hvad der er rigtigt og forkert, sandt og falsk, godt og ondt, og derpå sige nej til det, som er forkert, falsk og ondt, og sige ja til det, som er rigtigt, sandt og godt.

Det er derfor, han giver os lignelsen om de ti jomfruer. Hvis vi ser nærmere på den lignelse, vil vi opdage, at det aldeles ikke handler om held eller uheld. Vi behøver ikke at være bange for dommen - forudsat at vi har lyttet til Ordet.

Lignelsen handler om uforstand respektive klogskab. Den handler om rigtig forberedelse eller slet ingen forberedelse. Den store forskel mellem de første fem jomfruer og de andre fem er, at de første ikke havde olie til deres lamper, medens de sidste havde olie.

"Da skal himmeriget ligne ti brudepiger, som tog deres lamper og gik ud for at møde brudgommen." (Matt 25:1) Brudgommen er et almindeligt symbol for Herren. Alle ti gik jo ud for at møde Herren.

I denne lignelse taler Herren om, at man må være rigtig forberedt for at kunne komme til ham i himlen. Herrens barmhjertighed er ikke, at han tillader alt, hvad mennesket gør og vil. Barmhjertigheden består i, at han hjælper os med forberedelsen. Han fortæller os, hvad vi skal gøre for at leve et lykkeligt liv, både i denne verden og i den næste. De som forbereder sig rigtigt kaldes for "kloge", de som ikke forbereder sig for "uforstandige". Forskellen beskrives sådan: "De uforstandige tog deres lamper med, men ikke olie. De kloge tog både deres lamper med og olie i deres kander." (Matt 25:2-4) "Lamper men ingen olie". "Både oliekanter og lamper."

Hele lignelsen handler om betydningen af, altid at have et forråd af olie til lamperne. Det er det, som er den rigtige forberedelse til himlen. Da det lidt efter lidt blev ved den tid at gå ud og møde brudgommen, blev de uforstandige urolige og sagde til de kloge: "Giv os noget af jeres olie, for vores lamper går ud." (25:8) De begyndte at indse, at de ikke havde forberedt sig tilstrækkeligt godt. I panik skreg de på hjælp. Men det var for sent. "De kloge svarede: Nej der er ikke nok til både os og jer. Gå hellere hen til købmanden og køb selv." (25:9)

Men det var allerede for sent. " Medens de var borte for at købe olie kom brudgommen. Og de, der var rede, gik med ham ind i bryllupssalen, og porten blev lukket." (25:10) Da de senere bad om lov til at komme ind, fik de det afvisende svar: "Sandelig, jeg kender jer ikke." (25:12)

Da Herren havde afsluttet lignelsen, sagde han: "Hold jer vågne! I ved ikke når dagen og timen er kommet. "Hold jer vågne!" Han beskriver himmeriget i denne lignelse, og han siger, "Hold jer vågne!"

De som lukkes ind i himmeriget er dem, som er vågne. De der er vågne, er dem der har olie. Det betyder, at dem som har olie lukkes ind i himmeriget. Spørgsmålet bliver så, hvad olien står for.

De to mest grundlæggende begreber i Den Nye Kirkes tro er det sande og det gode. I lignelsen ser vi, hvorledes lamperne og olien hører sammen. Uden olie er lampen værdiløs. Med olie er lampen guld værd. Den giver adgang til himmeriget.

At en lampe har med lys at gøre er åbenlyst, og at lys har med sandhed at gøre er også velkendt. Derfor står olie for det gode. Med andre ord: uden menneskekærlighedens gode er sandheden eller kundskaben værdiløs. Med menneskekærlighedens gode er sandheden guld værd. Den giver adgang til himmeriget.

"Dit Ord er ... et lys på min vej." (Ps 119:105) Den guddommelige sandhed i Ordet er det lys som leder til himlen - under forudsætning af at vi omsætter sandheden til gode handlinger. "Salige er de, som hører Guds Ord og bevarer det." (Luk 11:28)

Når man hører denne lignelse, kan man synes at det er synd for de uforstandige jomfruer, og det med rette. Det er synd for dem, som ikke forbereder sig rigtigt, og som i det andet liv havner i helvede. Det er synd at de ikke har villet høre Herrens røst i deres samvittighed, at de ikke har villet høre på tilrettevisninger fra medmennesker, at de vægrer sig ved at blive berørt af andre menneskers nød og udsathed. De har forhærdet sig i det onde og lukket det gode ude. Det er derfor, at Herren siger, "Jeg kender jer ikke."

Herren er kærligheden og barmhjertigheden selv. De som besvarer Herren med menneskekærlighedens gode, har Herren inde i sig. Derfor kender han sådanne mennesker. Derfor kommer de ind i himmeriget. De som har fornægtet det gode, har ikke Herren inde i sig. Derfor siger han, "Jeg kender jer ikke."

Vist skal vi synes at det er synd for sådanne mennesker. Hvis vi møder dem, skal vi forsøge at hjælpe dem til at modtage det gode. Vi skal sige til dem: Gå hen og køb olie medens tid er. En dag er det for sent. "I ved ikke, når dagen og timen kommer. Hold jer vågne."

På en slående måde taler Herren i denne lignelse om, at religion uden gode gerninger er en død religion. Religionens kundskab skal lede til det gode. Da bliver kundskaben visdom. Visdommen er at anvende det sande man ved, så snart det er muligt. Kundskaben er vejen til visdom. "Dit Ord er ... et lys på min vej." (Ps 119:105) Der findes ingen visdom uden kundskab, men der kan findes kundskab uden visdom. "Klogskab" betyder at anvende kundskaberne i det godes tjeneste. "Uforstand" betyder at være ligeglad med at lytte til de kundskaber man har.

I denne lignelse taler Herren også til hver og en af os, ikke bare om dommens dag. I livet på jorden lever vi i balance mellem det onde og det gode. Vi har frihed til at vælge det ene eller det andet. Det ydre menneske drages mod verden, og verden opmuntrer alt, hvad der er selvisk. Det indre menneske drages til det åndelige og himmelske. Hele livet igennem kommer vi til at opleve en spænding mellem disse to poler. Derfor findes der muligheder i hver og en af os, som kan beskrives med de fem kloge jomfruer og de fem uforstandige.

Når vi identificerer os med de fem uforstandige jomfruer, så forsøger vi at give os ud for, at være bedre end vi er. Vi forsvarer vore svagheder og vor selviskhed. Men pludselig opdager vi selvbedraget. Vi indser, at der er noget i vor opførsel som ikke passer sammen med det øvrige. Det virker i forkert retning. Vi må fælde en dom over den opførsel. Vi søger hjælp hos Herren. Han kommer ud og møder os. Derpå forsøger den dårlige side i os at hægte sig på. "Giv os noget af jeres olie, vore lamper går ud."

Men det går ikke. Ondt og godt kan ikke leve side om side. Når vi har opdaget noget ondt i os selv, kan vi ikke fortsætte med at lade det være der. Det der er ondt, er ondt. Det som er godt, er godt. "De kloge svarede, " Den kan ikke række både til os og jer". Man kan aldrig sminke det onde så det forvandles til godt. Det er derfor, at skæbnen for de uforstandige ser så ubarmhjertig ud. "Sandelig, jeg kender jer ikke." Det onde må skilles ud. Ellers ødelægges det gode som findes i os. "Men ingen kan forløse sin broder eller give Gud løsepenge for ham ... så han ville leve for altid og undgå at se afgrunden". (Ps 49:8,10)

Herren er en barmhjertig Gud. Han tilgiver bestandig menneskets synder. Men tilgivelsen får først virkning i menneskesindet, når mennesket selv erkender, at dets synd er fra det onde og altså i strid med Herrens orden. Først når vi siger nej til det onde, bliver tilgivelsen virkelig. Den som følger Herrens bud modtager derfor tilgivelsen. Når vi gør sådan, behøver vi ikke være bange for dommen.

De fem uforstandige jomfruer havde derimod haft hele livet til at lære at bringe Herrens bud i anvendelse og sige nej til det onde, men de vægrede sig. Derfor kunne den bestandige tilgivelse ikke få nogen virkning. " Sandelig, jeg kender jer ikke." De kunne ikke tage imod tilgivelsen. De havde grund til at være bange for dommen.

Herren virker bestandig for, at vi skal vende os til ham og tage imod ham. Gennem strenge ord, som i denne lignelse, vil han få os til at tænke på den rette måde. Når vi følger Herrens bud, er der ingen dom at frygte.

" Bliv i min kærlighed. Hvis I holder mine bud, bliver I i min kærlighed." (Joh. 15:9,10)

Amen!

Det Nye Jerusalems himmelske lære, stk 163,165

Det menneske som lever et kærlighedens og troens liv forbedres daglig, tænker over de ondskeber som findes i det, erkender dem, tager sig i agt for dem og beder Herren om hjælp. Thi mennesket falder bestandig af sig selv, men Herren rejser det stadig op og fører det til det gode. Sådan er tilstanden hos dem, som er i det gode.

Mundens tale om forbedring uden forandret levevis, er ikke forbedring. Gennem tale om forbedring tilgives der ingen synd, det sker kun gennem at forbedre sin levevis. Menneskets synder tilgives bestandig af Herren, thi Han er selve barmhjertigheden, men synderne ... fjernes ikke fra mennesket på anden måde, end ved at leve i overensstemmelse med en sand tros forskrifter. I samme grad mennesket lever i overensstemmelse med disse, i samme grad fjernes synderne og i samme grad som disse fjernes, er de tilgivet.

Oversat fra svensk af Kristine Widén og Ulla Frandsen 21-2-95

Febr. 1995